

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў

ЗАЦВЕРДЖАЮ
Першы прарэктар БДУКМ
Н. У. Карчэўская
2018 г.

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
Этнакультурнае праектаванне
спецыяльнасці перападрыхтоўкі
2-23 02 72 Культурна-адпачынкавая дзейнасць
кваліфікацыя: *арганізатар культурна-адпачынкавай дзейнасці*
у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным 02.08.2016 г., рэг. № 25-13/187

Мінск, 2018

Распрацоўшчык праграмы:

I.I. Кірчук, старшы выкладчык кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Кафедра культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Пракол пасяджэння ад 05.02.2018 № 3

Савет Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Пракол пасяджэння ад 05.02.2018 № 3

УВОДЗІНЫ

Вучэбная праграма дысцыпліны «Этнакультурнае праектаванне» складзена згодна з адукацыйным стандартам перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці 2-23 02 72 «Культурна-адпачынкавая дзейнасць».

Праграма пабудавана з улікам сучасных патрабаванняў да падрыхтоўкі спецыялістаў культурна-адпачынкавай сферы.

Мэта праграмы: вывучэнне тэарэтычных асноў праектавання ў этнакультурнай дзейнасці, якія забяспечваюць функцыянаванне этнакультурнай інфармацыі ў грамадстве.

Задачы праграмы:

азнаёмць з традыцыйнай народнай культурай як аб'ектам праектнай дзейнасці;

раскрыць асноўныя палажэнні дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры ў Беларусі;

паказаць асаблівасці этнакультурнага праектавання;

вызначыць характэрныя рысы недзяржаўных форм праектавання этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні;

паказаць асаблівасці этнакультурнай дзейнасці ў рамках адукацыйных устаноў.

Метады навучання: тлумачальна-ілюстрацыйныя; рэпрадуктыўныя; праблемнага навучання; даследчыя.

Сродкі навучання: падручнікі, навучальныя дапаможнікі, кнігі-першакрыніцы, тэхнічнае абсталяванне.

Асноўныя патрабаванні да вынікаў навучання ў рамках праграмы.

Слухачы павінны:

ведаць:

сутнасць этнакультурнага праектавання, паняцце «праект», канцэпцыю праекта, віды забеспячэння этнакультурных праектаў, асаблівасці этнакультурнага праекта;

асноўныя тэарэтычныя палажэнні этнакультурнай дзейнасці;

асноўныя этапы і метады складання этнакультурных праектаў;

умець:

аналізаваць і сістэматызаваць этнакультурную дзейнасць па формах, тыпах, жанрах, відах;

ствараць асабістыя этнакультурныя праекты;

карыстацца практычнымі матэрыяламі ў этнакультурным праектаванні ў непрадбачаных прафесійных і жыццёвых абставінах;

праводзіць параўнальны аналіз і ацэнку розных тэарэтычных канцэпцый у этнакультурнай сферы з мэтай выкарыстання практычных ведаў у прафесійнай дзейнасці.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назва раздзела, тэмы	Колькасць гадзін								
		Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Круглыя сталы, тэматычныя дыскусіі	Лабараторныя заняткі	Дзелавыя гульні	Трэнінгі	Канферэнцыі
1	Традыцыйная народная культура як аб'ект праектнай дзейнасці	6	2							4
2	Асноўныя вектары дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры Беларусі	6	2	2						2
3	Асаблівасці этнакультурнага праектавання	6	2	2						2
4	Праектаванне этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні	6	2	2						2
5	Асаблівасці культурна-адукацыйных праграм рэалізацыі па фарміраванні этнакультурнай кампетэнтнасці	6	2							4
Усяго:		30	10	6						14

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Тэма 1. Традыцыйная народная культура як аб'ект праектнай дзейнасці

Паняцце традыцыйнай народнай культуры. Межы этнічнай і нацыянальнай прыналежнасці. Паняцце праектнай дзейнасці. Віды праектнай дзейнасці. Формы ўдзелу дзяржавы ў праектнай дзейнасці.

Шматзначнасць сучаснага выкарыстання тэрмінаў «этна» і «праект».

Фактары ўздзеяння на развіццё этнакультурнага праектавання як грамадскай з'явы і фарміраванне яе асноўных элементаў. Заканамернае павелічэнне аб'ёму інфармацыйных рэсурсаў грамадства, паскарэнне этнакультурных працэсаў у грамадстве, стварэнне новых этнакультурных тэхналогій, асаблівасці развіцця этнакультурных працэсаў. Уздзеянне на этнакультурнае праектаванне гісторыка-культурных, сацыяльна-эканамічных умоў існавання грамадства.

Тэма 2. Асноўныя вектары дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры Беларусі

Рэспубліканскія праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры. Рэгіянальныя праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры. Асаблівасці праектавання ў сферы традыцыйнай народнай культуры на рэспубліканскім і рэгіянальным узроўнях.

Нарматыўныя прававыя дакументы па захаванню традыцыйнай культуры Беларусі.

Спецыфіка дзяржаўнага ўдзелу ў праектаванні этнакультурнай дзейнасці.

Тэма 3. Асаблівасці этнакультурнага праектавання

Паняцце «этнакультурнае праектаванне» і віды: педагагічнае, арганізацыйна-педагагічнае, арганізацыйна-кіраўніцкае. Суадносіны паняццяў «этнакультурнае праектаванне» і «сацыякультурнае праектаванне». Схема стварэння этнакультурнага праекта з улікам рэгіянальных асаблівасцей і традыцый Беларусі ў цэлым.

Этнакультурнае праектаванне – асноўны кірунак дзейнасці ў этнакультурным развіцці рэгіёна.

Тэма 4. Праектаванне этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні

Паняцце недзяржаўнага (грамадскага) ўдзелу ў праектаванні этнакультурнай дзейнасці. Варыянты грамадскага ўдзелу ў этнакультурным

праектаванні. Вопыт этнакультурнага праектавання ў Мінскай вобласці. Вопыт этнакультурнага праектавання ў Заходняй Еўропе.

Стварэнне этнакультурнага праекта (практыка) як асноўны кампанент этнакультурнай дзейнасці. Узнікненне этнакультурнай практычнай дзейнасці. Развіццё этнакультурнай практыкі, ускладненне яе арганізацыйных форм і метадычных прыёмаў. Асноўныя рысы этнакультурнай практычнай дзейнасці: прадметнасць, сацыяльная абумоўленасць, мэтазгоднасць, суб'ектыўнасць.

Структурызацыя этнакультурнай практычнай дзейнасці: унутраны і знешні ўзроўні. Кампанентная (унутраная) структура этнакультурнай практыкі.

Тэма 5. Асаблівасці культурна-адукацыйных праграм рэалізацыі па фарміраванні этнакультурнай кампетэнтнасці

Паняцце «этнакультурная дзейнасць» у тэрмінасістэме. Этнакультурнае праектаванне як аснова этнакультурнай дзейнасці, адраджэння нацыянальных культурных традыцый, фальклору, дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, народных промыслаў і рамёстваў.

Стварэнне адукацыйных праграм з этнакультурным рэгіянальным кампанентам. Фарміраванне этнакультурнай кампетэнтнасці чалавека як актыўнага носбіта этнакультуры і міжэтнічнага ўзаемадзеяння.

Значэнне этнакультурнага выхавання як мэтанакіраванага працэсу далучэння да народнай мастацкай культуры, засваення традыцый, звычаяў, асноў маральнасці, развіцця лепшых рыс чалавека, яго творчага патэнцыялу, станоўчага эмацыянальнага фону агульнага развіцця. Арганізацыя цэласнага этнакультурнага выхаваўчага асяроддзя як псіхалага-педагагічная ўмова этнакультурнага выхавання.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАГА ВЫВУЧЭННЯ

Тэма 1. Традыцыйная народная культура як аб'ект праектнай дзейнасці

Пытанні

1. Межы этнічнай і нацыянальнай прыналежнасці.
2. Віды праектнай дзейнасці.
3. Формы ўдзелу дзяржавы ў праектнай дзейнасці.
4. Шматзначнасць сучаснага выкарыстання тэрмінаў «этна» і «праект».
5. Фактары ўздзеяння на развіццё этнакультурнага праектавання як грамадскай з'явы і фарміраванне яе асноўных элементаў.
6. Уздзеянне на этнакультурнае праектаванне гісторыка-культурных, сацыяльна-эканамічных умоў існавання грамадства.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Александренков, Э. Г. «Этническое самосознание» или «этническая идентичность» / Э.Г. Александренков // Этнографическое обозрение. – 1996. – № 3. – С. 13-23.
2. Ткаченко, Н. В. Рассуждение о понятии «этничность» / Н.В. Ткаченко // Этнокультурная деятельность в современных образовательных организациях и учреждениях культуры: опыт, проблемы, перспективы : сб. материалов Междунар. науч.-практ. конф. Чебоксары : М., 2017. – С. 58-62.

Тэма 2. Асноўныя вектары дзяржаўнай палітыкі па захаванню і развіццю традыцыйнай (этнічнай) культуры Беларусі

Пытанні

1. Рэспубліканскія праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры.
2. Рэгіянальныя праграмы па захаванню і развіццю традыцыйнай народнай культуры.
3. Нарматыўныя прававыя дакументы па захаванню традыцыйнай культуры Беларусі.
4. Спецыфіка дзяржаўнага ўдзелу ў праектаванні этнакультурнай дзейнасці.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Макрушыч, А. М. Удзел дзяржаўных структур у развіцці традыцыйнай культуры беларусаў у канцы XX – пачатку XXI ст. / А.М. Макрушыч // Этнокультурное развитие Беларуси в XIX – начале

Тэма 3. Асаблівасці этнакультурнага праектавання

Пытанні

1. Суадносіны паняццяў «этнакультурнае праектаванне» і «сацыякультурнае праектаванне».
2. Схема стварэння этнакультурнага праекта з улікам рэгіянальных асаблівасцей і традыцый Беларусі ў цэлым.
3. Этнакультурнае праектаванне – асноўны кірунак дзейнасці ў этнакультурным развіцці рэгіёна.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Белогуров, А. Ю. Этногенез и «национально-региональный компонент» / А. Ю. Белогуров // Высшее образование в России. – 2003. – № 6. – С. 34-39.

Тэма 4. Праектаванне этнакультурнай дзейнасці на рэгіянальным узроўні

Пытанні

1. Грамадскі ўдзел у этнакультурным праектаванні.
2. Вопыт этнакультурнага праектавання.
3. Структурызацыя этнакультурнай практычнай дзейнасці: унутраны і знешні ўзроўні.
4. Кампанентная (унутраная) структура этнакультурнай практыкі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Марков, А. П. Специфика и технология разработки региональных культурных программ / А. П. Марков, Г. М. Бирженюк // Основы социокультурного проектирования. – СПб. : Санкт-Петербургский гуманитарный университет профсоюзов, 1997. – 125-159 с.

Тэма 5. Асаблівасці культурна-адукацыйных праграм рэалізацыі па фарміраванні этнакультурнай кампетэнтнасці

Пытанні

1. Этнакультурнае праектаванне як аснова этнакультурнай дзейнасці, адраджэння нацыянальных культурных традыцый, фальклору, дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, народных промыслаў і рамёстваў.
2. Стварэнне адукацыйных праграм з этнакультурным рэгіянальным кампанентам.

3. Фарміраванне этнакультурнай кампетэнтнасці чалавека як актыўнага носьбіта этнакультуры і міжэтнічнага ўзаемадзеяння.

4. Значэнне этнакультурнага выхавання як мэтанакіраванага працэсу далучэння да народнай мастацкай культуры, засваення традыцый, звычайў, асноў маральнасці, развіцця лепшых рыс чалавека, яго творчага патэнцыялу, станоўчага эмацыянальнага фону агульнага развіцця.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Гладилина, И. П. Поликультурное образование в инновационных образовательных учреждениях / И. П. Гладилина // Теоретические проблемы этнической и кросс-культурной психологии : материалы II Междунар. науч. конф. – Смоленск, 2010. – Т. 2. – С. 58-60.

2. Поштарева, Т.В. Формирование этнокультурной компетентности / Т. В. Поштарева // Педагогика. – 2005. – № 3. – С. 35-42.

СПІС РЭКАМЕНДАВАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. Авксентьев, А.В. Этнические проблемы современности и культура межнационального общения : учеб. пособие / А.В. Авксентьев, В.Л. Авксентьев. – Ставрополь, 1983. – 222 с.
2. Александренков, Э.Г. «Этническое самосознание» или «этническая идентичность» [Текст] / Э.Г. Александренков // Этнографическое обозрение. – 1996. – №3. – С. 13-23.
3. Беларусазнаўства : навучальны дапаможнік / пад рэд. П. Брыгадзіна. – Мінск : Завігар, 1997. – 288 с.
4. Боас, Ф. Методы этнологии / Ф. Боас ; пер. Ю. С. Терентьева // Антология исследований культуры. – СПб. : Университетская книга, 1997. – Т. 1. – С. 519-527.
5. Борисова, У.С. Этнокультурное образование: историко-социологический анализ : дис. ... д-ра социол. наук / У.С. Борисова. – СПб., 2006. – 318 с.
6. Волков, Г.Г. Этнопедагогика. – М., 1999. – С. 168.
7. Гладилина, И.П. Поликультурное образование в инновационных образовательных учреждениях / Теоретические проблемы этнической и кросс-культурной психологии : материалы II Международной научной конференции. – Смоленск, 2010. – Т.2. – С. 58-60.
8. Гуд, П. А. Тэхналогія стварэння свята : вучэб. дапам. / П. А. Гуд. – 2-е выд., стэрэатып. – Мінск : Бел. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2008. – 224 с.
9. Макрушыч, А.М. Удзел дзяржаўных структур у развіцці традыцыйнай культуры беларусаў у канцы ХХ – пачатку ХХІ ст. / А. М. Макрушыч // Этнокультурное развитие Беларуси в XIX – начале ХХІ в. : материалы Междунар. науч.-практ. конф. / редкол.: Т. А. Новгородский (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2011. – С. 192-197.
10. Марков, А. П. Основы социокультурного проектирования / А. П. Марков, Г. М. Бирженюк. – СПб. : Санкт-Петербургский гуманитарный университет профсоюзов, 1997. – 260 с.
11. Николаев, В.А. Теория и методика формирования этнопедагогической культуры учителя : дис.... д-ра пед. наук. – М., 1998. – 408 с.
12. Обухов, В.В. Основные направления создания инновационной среды педагогического университета : монография / В.В. Обухов, М.П. Войтеховская, И.Г. Санникова; МОиН, ФГБОУ ВПО ТГПУ. – Томск : Издательство ТГПУ, 2012. – 123 с.
13. Традыцыйная мастацкая культура беларусаў: у 6 т. – Мінск : Выш. школа, 2010.
14. Цітоў, В. С. Этнаграфічная спадчына. Беларусь. Краіна і людзі. – Мінск : Беларусь, 2001. – 208 с.
15. Этнаграфія Беларусі : энцыклапедыя. – Мінск : БелСЭ, 1989. – 578 с.

16. Этналогія Беларусі: традыцыйная культура насельніцтва ў гістарычнай перспектыве : вучэб.-метадыч. дапаможнік / Т. А. Наваградскі [і інш.]. – Мінск : БДУ, 2009. – 335 с.

Дадатковая

1. Александренков, Э. Г. «Этническое самосознание» или «этническая идентичность» / Э. Г. Александренков // Этнографическое обозрение. – 1996. – № 3. – С. 13-23.

2. Королева, Г.М. Основы народной культуры в патриотическом воспитании молодежи. Монография. МГГУ им М.А. Шолохова / Г.М. Королёва. – М., 2009. – 217 с.

3. Милюков, П.Н. Очерки по истории русской культуры : в 2 т. / П.Н. Милюков ; сост., авт. вступ. ст., коммент. Н. И. Канищева; Институт общественной мысли. – М. : РОССПЭН. – (Библиотека отечественной общественной мысли с древнейших времен до начала XX века). Т. 1. – 2010. – 902 с.

4. Михайлова, Л. И. Народная художественная культура: детерминанты, тенденции, закономерности социодинамики : монография / Л. И. Михайлова. – 4-е изд. – М. : Вузовская книга, 2007. – 262 с.

5. Морозов, И. А. Этнокультурная компетентность и стандарты общего образования второго поколения / И. А. Морозов // Актуальные вопросы современной педагогики : материалы Междунар. заоч. науч. конф. / под общ. ред. Г. Д. Ахметовой. – Уфа, 2011. – С. 49-52.

6. Наговицын, А. Е. Тайны мифологии славян / А. Е. Наговицын. – М. : Академический Проект [и др.], 2009. – 510 с.

7. Очерки русской народной культуры / Институт этнологии и антропологии РАН ; [отв. ред., сост. И. В. Власова]. – М.: Наука, 2009. – 786 с.

8. Попович, Д. А. Этнокультурные традиции как нравственная основа воспитания / Д. А. Попович // Традиции и воспитание : материалы Междунар. науч.-практ. конф., Саранск, 24-26 окт. 2007 г. / редкол.: Н. И. Мешков (отв. ред.). – Саранск : Изд-во Мордов. ун-та, 2007. – 436 с.

9. Поштарева, Т. В. Формирование этнокультурной компетентности / Т. В. Поштарева // Педагогика. – 2005. – № 3. – С. 35-42.